

HEMŞİRELİK VE EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN KANGURU BAKIMI İLE İLGİLİ BİLGİ VE TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF THE KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF NURSING AND MIDWIFERY STUDENTS ABOUT THE KANGAROO CARE

Fatma Yılmaz Kurt¹ Aynur Aytakin²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Çanakkale
²Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzurum

Yazışma Adresi:

Fatma Yılmaz Kurt
18 Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesi
Sağlık Yüksekokulu 17100 17100 Çanakkale
– Türkiye

E posta: fatmayilmaz@comu.edu.tr

Kabul Tarihi: 14.Ekim.2014

Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi

ISSN: 2146-9601
e-ISSN: 2147-2238

bsbd@balikesir.edu.tr
www.bau-sbdergisi.com

doi: [10.5505/bsbd.2015.25743](https://doi.org/10.5505/bsbd.2015.25743)

ÖZET

AMAÇ: Bu araştırma, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin kanguru bakımı ile ilgili bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEMLER: Çalışma 2012-2013 öğretim yılı güz döneminde bir Sağlık Yüksekokulu'nda tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini, Sağlık Yüksekokulu'nda hemşirelik ve ebelik bölümlerinin dördüncü sınıfında eğitim gören 114 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem grubu seçimine gidilmeden araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler ile çalışma yapılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda oluşturulan öğrencilerin tanıtıcı özelliklerini, kanguru bakımı ile ilgili bilgi ve tutumlarını sorgulayan bir soru formu kullanılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için kurumdan resmi izin, öğrencilerden sözel onam alınmıştır. Veriler, bilgisayar ortamında yüzdelerle dağılım ve ortalama ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR: Öğrencilerin yarısının kanguru bakımıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olduğunu düşündüğü, çoğunluğunun kanguru bakımının bebeğe, ebeveyn ve çalışana/kuruma yararları konusunda yeterince bilgiye sahip olduğu belirlendi. Öğrencilerin %82.5'inin yeterli uygulama deneyimine sahip olmadığını ifade ettiği, %34.2'sinin klinikte kanguru bakımı uygulaması yaptığı saptanmıştır. Bu öğrencilerden çoğunluğunun huzursuz/ağlayan bebeğe kanguru bakımını uyguladığı belirlenmiştir.

SONUÇ: Öğrencilerin kanguru bakımı ile ilgili yüksek oranda bilgi sahibi olduğu ancak kanguru bakımı uygulaması konusunda yeterli klinik deneyime ve yeterliliğe sahip olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, ebelik, öğrenci, kanguru bakımı

SUMMARY

OBJECTIVE: This study was carried out to determine the knowledge and attitudes of nursing and midwifery students about the kangaroo care.

METHODS: The study was conducted as a descriptive study in a School of Health in the fall semester of the 2012-2013 academic year. The study population consists of 114 senior students studying in the nursing and midwifery departments in the School of Health. The study was carried out with the students who agreed to participate in the research without any sample group selection. A questionnaire developed by researchers in accordance with the relevant literature was used for data collection that questions both the students' introductory characteristics and the knowledge and attitudes on the kangaroo care. Official permissions and verbal informed consent of the students were obtained to conduct the study. The data were assessed using percentage distribution and means in a computer environment.

RESULTS: Half of the students was found to think that they have sufficient knowledge on the kangaroo care, and the majority was sufficiently knowledgeable about the benefits of kangaroo care on the baby, parent and employee/institution. It was determined that 82.5% of the students have stated that they do not have sufficient practical experience, and 34.2% practiced kangaroo care at the clinic. The majority of these students was found to apply kangaroo care to restless/crying babies.

CONCLUSION: It was found that students were highly knowledgeable about the kangaroo care, however, have not sufficient clinical experience and qualifications on the implementation of kangaroo care.

Key words: Nursing, midwifery, student, kangaroo care

GİRİŞ

Ebeveyn-bebek etkileşimi; ebeveynler ve bebekleri arasındaki ilk etkileşim ve fiziksel yakınlığı gerektiren karmaşık bir insan ilişkisidir. Doğumun doğal sürecinin getirmiş olduğu nedenlerden dolayı yenidoğanın doğum eylemi sonrası ebeveyn-bebek etkileşimi engellenir. Ek olarak bebeğin sağlık durumu ile ilgili sorunlar nedeniyle hastane ortamında bakımın sağlanması kararı bu etkileşimi bozan engellerden biridir. Bu durumda bebeğin ya tamamen ebeveyninden ayrılması gerekmekte ya da ebeveyn- bebek etkileşiminin sınırlı olduğu bir birliktelik söz konusu olmaktadır. Her iki durumda da ebeveyn-bebek etkileşimini olumsuz etkilenmektedir¹.

Kanguru bakımı, preterm ya da term bebeklere uygulanan, ebeveyn ile bebek arasında etkileşimi sağlayan ve yalnız bezi bulunan bebeğin ebeveynin göğsü üzerine yüzüstü, dik pozisyonda yerleştirilmesi ile ten tene temasın sağlanması yöntemidir²⁻⁶. Birçok çalışma kanguru bakımının bebekler ve ebeveynler için fizyolojik ve duygusal faydalarını bildirmiş ve kanguru bakımının yenidoğan bebekler için güvenli olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Kanguru bakımıyla ilgili yapılan çalışmalar iki ana alana odaklanmıştır. Bunlardan birisi yenidoğanın fizyolojik tepkileri, ikincisi ise ebeveynlerde oluşan psikososyal etkilerdir^{1,2,6,7}. Yenidoğanın fizyolojik tepkilerini değerlendiren çalışmalarda kanguru bakımının; yenidoğanın solunum ve kalp hızını stabilize ettiği⁸, vücut sıcaklığını koruduğu^{9,10}, oksijene olan ihtiyacı azalttığı, periyodik solunumu ve apneyi azalttığı¹¹, kilo alımını ve uyku süresinin uzamasını sağladığı¹² saptanmıştır. Ayrıca kanguru bakımının yenidoğanların hastanede kalış süresini kısalttığı^{13,14}, emmeyi kolaylaştırdığı¹⁵⁻¹⁷, hızlı büyüme ve gelişmeyi sağladığı da^{18,19} çalışmalarda tespit edilen yararlarındandır. Kanguru bakımının ebeveynler üzerinde de olumlu etkisi olduğu araştırmalarla desteklenmiştir. Kanguru bakımı uygulayan annelerin çocuklarını emzirdikleri, emzirme süresini ve anne sütü miktarını artırdığı, annelerin bebek bakımında kendilerine güven duydukları saptanmıştır²⁰⁻²². Ayrıca kanguru bakımının anne depresyon düzeyini azalttığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır^{8,19,23}.

Ebeveyn iletişimi, sevgisi, sıcaklığı gibi bebeğin önemli ihtiyaçlarını karşılamada etkili bir yöntem olan kanguru bakımı, hastane ortamında tedavi ve bakım alması gereken bebekler için hemşireler ve ebeler gibi sağlık profesyonelleri tarafından kullanılabilir eşsiz bir uygulamadır². Yenidoğana bakım veren sağlık profesyonellerinin kanguru bakımına yönelik bilgi ve tutumları, ailelerin kanguru bakımındaki pozitif deneyimlerinin ana belirleyicisidir. Hemşireler/ebeler ve yenidoğanın bakım sürecinde yer alan öğrenci hemşire ve ebeler, ilk ebeveyn-bebek temasının sağlanmasında,

ebeveynlerin bebeğe dokunma, tutma ve bakım vermeye teşvik etmede önemli rol oynamaktadırlar¹. Bu bilgilerden yola çıkarak araştırma, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin kanguru bakımı ile ilgili bilgi ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Tanımlayıcı tipte yapılan çalışmanın evrenini, 2012-2013 eğitim öğretim yılı güz döneminde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik ve ebelik bölümlerinin dördüncü sınıfında öğrenim gören 114 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmanın dördüncü sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmesinin nedeni, öğrencilerin üçüncü sınıfta Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları alan dersini alarak aynı dersin klinik uygulamasını tamamlamış olmalarıdır. Örneklem grubu seçimine gidilmeden evrenin tamamı ile çalışma yapılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için ilgili kurumdan resmi izin, öğrencilerden sözel onam alınmıştır. Veri toplama, araştırmacılar tarafından literatür^{1,2,6,7} doğrultusunda geliştirilmiş olan öğrencilerin tanıtıcı özelliklerini ve kanguru bakımıyla ilgili bilgi ve tutumlarını ortaya çıkaran 15 sorudan oluşan bir soru formu kullanılmıştır. Soru formu öğrenciler tarafından yaklaşık 15 dakikalık zaman diliminde cevaplandırılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi, bilgisayar ortamında SPSS 18.0 (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) paket programı kullanılarak yüzdelik dağılım ve ortalama ile yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 21.99±3.41 olduğu, % 91.2'sinin kız öğrenci olduğu ve % 53.5'inin hemşirelik bölümü öğrencisi olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı

Tanıtıcı özellikler	Sayı (n=114)	%
Yaş ortalaması (yıl): 21.99 ± 3.41		
Cinsiyet		
Kız	104	91.2
Erkek	10	8.8
Bölüm		
Ebelik	53	46.5
Hemşirelik	61	53.5

Çalışmada öğrencilerin %68.4'ünün kanguru bakımını doğru tanımladığı, %44.7'sinin kanguru bakımı pozisyonunu bildiği, %50.0'ünün kanguru bakımı hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu düşündüğü saptanmıştır. Çalışmada öğrencilere "kanguru bakımı hangi bebeklere uygulanabilir?" sorusu yöneltilmiş; verilen yanıtların ilk üçünü sırasıyla stabil bebekler (%86.8), vücut ağırlığı 1000 gramın üzerinde olan bebekler (%84.2) ve prematüre bebekler (%78.1) oluşturmuştur. Öğrencilerin "kanguru

bakımının bebeğe sağladığı faydalar nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtların dağılımına bakıldığında, öğrencilerin %95.6’sının bebeğin ağlamasını azaltır, %94.7’sinin hipotermiyi önler, %93.0’ünün düzenli kalp atımları sağlar ve ağrıyı azaltır cevaplarının ilk üç sırayı oluşturduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin *“kanguru bakımının anneye sağladığı faydalar nelerdir?”* sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı incelendiğinde, öğrencilerin %96.5’inin ebeveyne güven sağlar, %95.6’sının ebeveyn-bebek arasındaki ilişkiyi geliştirir, %94.7’sini ise annenin bebeğini emzirmede özgüvenini artırır cevaplarının ilk üç sırada yer aldığı görülmüştür. Öğrencilere *“kanguru bakımının çalışana/kuruma sağladığı faydalar nelerdir?”* sorusu yöneltilmiş, bu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %91.2’inin bebeğin hastanede yatış süresini kısaltır, %91.2’sinin ailenin bakıma katkısını artırır, %89.5’inin mortalite ve morbiditeyi azaltır şeklinde cevap verdiği saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin kanguru bakımıyla ilgili bilgi durumlarına göre dağılımı

Özellikler	Sayı (n=114)	%
Kanguru bakımının tanımı		
Doğru	78	68.4
Yanlış	36	31.6
Kanguru bakımı pozisyonu		
Doğru	51	44.7
Yanlış	63	55.3
Yeterli bilgiye sahip olma durumu		
Evet	57	50.0
Hayır	57	50.0
Kanguru bakımı hangi bebeklere uygulanabilir?*		
Stabil bebekler	99	86.8
1000 gr üzerinde ki bebekler	96	84.2
Prematüre bebekler	89	78.1
Nabız oksimetresi takılı olan bebekler	83	72.8
Monitöre bağlı olan bebekler	64	56.1
Ventilatöre bağlı olan bebekler	62	54.4
Kanguru bakımının bebeğe faydaları*		
Ağlamayı azaltır	109	95.6
Hipotermiyi önler	108	94.7
Düzenli kalp atımları sağlar	106	93.0
Ağrıyı azaltır	106	93.0
Solumumu rahatlatır ve apneyi önler	105	92.5
Stresi azaltır	104	91.2
Uykuya geçişi kolaylaştırır ve süresini artırır	104	91.2
Hipoksi eğilimini azaltır	103	90.4
Kanguru bakımının ebeveyne faydaları*		
Güven verir	110	96.5
Ebeveyn- bebek arasındaki ilişkiyi geliştirir	109	95.6
Annenin emzirmede özgüvenini artırır	108	94.7
Emzirmeyi kolaylaştırır ve emzirme süresini artırır	105	92.1
Anne sütünü artırır	102	89.5
Anne /baba eğitimi fırsatını artırır	92	80.7
Kanguru bakımının çalışana/kuruma faydaları*		
Hastanede yatış süresini kısaltır	104	91.2
Ailenin bakıma katkısını artırır	104	91.2
Mortalite ve morbiditeyi azaltır	102	89.5

* Öğrenciler birden fazla seçenek tercihinde bulunmuştur.

Çalışma kapsamına alınan öğrencilerin %82.5’inin kanguru bakımı konusunda yeterli klinik uygulamaya sahip olmadığını düşündüğü, %50.0’ünün klinikte kanguru bakımını ebeveynlere önerdiği, %34.2’sinin ise klinikte kanguru bakımını uyguladığı belirlenmiştir. Kanguru bakımı uygulaması yapan öğrencilerin hangi durumda olan bebeklere bu uygulamayı yaptıkları incelendiğinde, sırasıyla öğrencilerin %56.4’ünün huzursuz/ ağlayan bebeğe, %28.2’sinin emzirme sonrasında uykuya geçiş amacıyla, %12.8’inin uyku sorunu olan bebeğe, %2.6’sının distansiyonu olan bebeğe kanguru bakımı uyguladığı saptanmıştır. Bu uygulamanın bebekte ortaya çıkardığı etki incelendiğinde, kanguru bakımı uygulaması yapan öğrencilerin %41.0’ünün uygulamayla birlikte sorunun ortadan kalktığını, %59.0’ünün sorunun kısmen azaldığını ifade ettiği belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin kanguru bakımıyla ilgili klinik uygulama durumlarına göre dağılımı

Özellikler	Sayı (n=114)	%
Yeterli klinik uygulamaya sahip olma		
Evet	20	17.5
Hayır	94	82.5
Kanguru bakımını ebeveyne önerme durumu		
Evet	57	50.0
Hayır	57	50.0
Kanguru bakımı uygulama durumu		
Evet	39	34.2
Hayır	75	65.8
Kanguru bakımı uygulanan bebeğin durumu*		
Huzursuz/ağlayan bebek	22	56.4
Emzirme sonrasında	11	28.2
Uyku sorunu olan bebek	5	12.8
Distansiyonu olan bebek	1	2.6
Uygulamanın etkisi*		
Sorun ortadan kalktı	16	41.0
Sorun kısmen azaldı	23	59.0
Sorun devam etti	0	0.0

*Analizler kanguru bakımı uygulaması yapan öğrenciler üzerinden yapılmıştır.

TARTIŞMA

Ebeveyn iletişimi, sevgisi, sıcaklığı gibi bebeğin önemli ihtiyaçlarını karşılamada etkili bir yöntem olan kanguru bakımı hemşireler ve ebeler gibi sağlık profesyonelleri tarafından hastane ortamında tedavi ve bakım alması gereken bebekler için kullanılabilir eşsiz bir uygulamadır². Hemşireler/ebeler ve yenidoğan bakım sürecinde yer alan öğrenci hemşire ve ebeler, ilk ebeveyn-bebek temasının sağlanmasında, ebeveynlerin bebeğe dokunma, tutma ve bakım vermeye teşvik etmede önemli rol oynamaktadırlar¹. Araştırma

kapsamına alınan öğrenci hemşire ve ebelere üçüncü sınıfta almış oldukları Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları dersi içerisinde “Kanguru Bakımı” konusu anlatılmakta ve bu teorik bilgiler dersin klinik uygulama kısmında hayata geçirilmektedir. Böylece öğrenciler bu bakım yönteminin sonuçlarını da görebilme imkanına sahip olmaktadır. Çalışma bulguları incelendiğinde hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin çoğunluğunun (%68.4) kanguru bakımının tanımını yapabildiği, yarısının konu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olduğunu düşündüğü bulunmuştur. Ek olarak öğrencilerin çoğunluğunun kanguru bakımının bebeğe, ebeveyn ve çalışana/kuruma sağladığı yararlar hakkında doğru bilgilere sahip olduğu görülmektedir. Bu bulgular öğrencilerin konu ile ilgili almış olduğu eğitimin sonuçlarının başarılı olduğunu göstermektedir. Daha önce yapılmış çalışmalarda hemşirelere verilen kanguru bakımı eğitiminin etkinliğini ortaya koymaktadır. DiMenna²⁴ çalışmasında sağlık çalışanlarının kanguru bakımı eğitimleri ve bilgilerinin arttıkça kanguru bakımı uygulamasının arttığı ve rutin uygulama haline geldiğini tespit etmiştir. Chia ve arkadaşları¹ ile Mallet ve arkadaşları²⁵ tarafından yapılan çalışmalarda eğitimin kanguru bakımındaki bilgi ve becerileri artırdığı bildirilmiştir.

Çalışmada öğrencilerin “kanguru bakımı hangi bebeklere uygulanabilir?” sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, sağlık durumu stabil, vücut ağırlığı 1000 gramın üstünde olan bebeklere uygulanabildiğini düşünenlerin oranı oldukça yüksektir. Öğrencilerin nabız oksimetre, monitör ve ventilatör gibi cihazlara bağlı olan bebeklere kanguru bakımı uygulama konusunda endişeye sahip oldukları görülmektedir. Daha önce yapılmış çalışmalarda, kanguru bakımının uygulanmasındaki engeller arasında hemşirelerin yan etkiler konusundaki endişelerini (ekstübasyon vs), kanguru bakımının yararları konusundaki bilgi eksikliği, iş yükü, zaman, mekan konusunda çalışanların endişeleri olduğu belirtilmiştir^{1,7,26,27}. Bu çalışmaların sonuçlarını da dikkate alarak öğrencilerin kanguru bakımı uygulama konusundaki kaygıları, uygulama sırasında monitör bağlantılarını yerinden çıkarma, yenidoğanı ekstübe etme, umbilikal kateteri yerinden çıkarma vb. kaygılar ve yeterince uygulama deneyimine sahip olmamaları ile açıklanabilir. Ayrıca bu kaygılarından yola çıkarak çalışmada kanguru bakımı uygulaması yapan öğrencilerin hangi durumdaki bebekler için bu uygulamayı yaptıkları sorgulandığında, öğrencilerin ağlayan/huzursuz, uyku sorunu olan, distansiyonu olan bebekler gibi genellikle durumu daha stabil olan bebeklere uygulama yaptığı görülmektedir. Hatta uygulama yapan öğrencilerin %28.2’sinin ise bebekte bir sorun gözlemlenmemesine rağmen kanguru bakımı uygulamasını gerçekleştirebilmek

için emzirme sonrasında bebeğe kanguru bakımı uyguladığı görülmüştür.

Öğrencilerin kanguru bakımı ile ilgili klinik uygulama bulguları incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun (%82.5) yeterli klinik uygulama deneyimine sahip olmadığını düşündüğü, sadece yarısının ebeveyn kanguru bakımını önerdiği ve öğrencilerin tamamının klinikte kanguru bakımı uygulamasını gerçekleştirmediği, yalnızca %34.2’sinin uygulama yaptığı görülmektedir. Öğrencilerle yapılmış olan benzer bir çalışma olmaması nedeniyle hemşirelerle yapılan çalışmalara bakıldığında; Dutcher’in²⁷ 500 yenidoğan yoğun bakım hemşiresinin kanguru bakımına yönelik tutum ve bilgilerinin incelendiği çalışmada, hemşirelerin %63’ünün kanguru bakımını uyguladığı saptanmıştır; bu oran Engler⁷ ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada ise %82 olarak bulunmuştur. Söz konusu iki çalışmaya göre bizim çalışma sonuçlarımızın oldukça düşük olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin yenidoğan uygulamaları konusunda yaşadıkları bebeğe zarar verme kaygısı, tekrarlı uygulama deneyimine sahip olmamaları, uygulama konusunda kendilerini yetersiz hissetmeleri ve kliniğin yenidoğan uygulamalarında öğrencileri çok fazla desteklemeyen tutumu dikkate alındığında öğrencilerin %34.2’sinin kanguru bakımını uygulamış olması azımsanmayacak bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmada kanguru bakımı yapan öğrenciler, yapmış oldukları uygulamanın etkisini değerlendirmişler ve %41.0’ünün sorunun ortadan kalktığını, %59.0’ünün ise sorunun kısmen azaldığını gözlemlediği belirlenmiştir. Kanguru bakımının yenidoğanlar üzerindeki etkileri birçok çalışma^{2,18,28} ile kanıtlanmış olmasının yanında bu sonuçlar, öğrencilerin kanguru bakımının sonuçlarını yaşayarak görmeleri, kanguru bakımı ve benzer uygulamalar konusunda motive olmaları bakımından sevindirici bir bulgudur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma sonucunda; hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin kanguru bakımı ile ilgili oldukça yüksek oranda bilgi sahibi olduğu ancak kanguru bakımı uygulaması konusunda yeterli klinik deneyime ve yeterlilik algısına sahip olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca çalışma sonucunda klinikte kanguru bakımı uygulaması yapan öğrencilerin uygulamanın olumlu etkisini gözlemlediği saptanmıştır. Çalışma sonuçları doğrultusunda, kanguru bakımı ve diğer konulardaki teorik eğitimin arkasından öğrencilerde eğitim sonuçlarının sınavlar ve beceri laboratuvarı uygulamalarıyla değerlendirilerek eksikliklerin giderilmesi önemlidir. Ayrıca müfredat programlarının gözden geçirilerek teorik bilginin hayata geçirilmesi ve öğrencide

beceri oluşturulması amacıyla beceri laboratuvarı ve klinik uygulamalara daha fazla zaman ayrılması önerilebilir.

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın verilerinin toplanmasında katkı sağlayan Şule ŞAHİN ve Zeynep ŞAHİN'e teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Chia P, Sellick K, Gan S. The attitudes and practices of neonatal nurses in the use of kangaroo care. *Australian Journal of Advanced Nursing*. 2006;23(4):20-27.
- Flynn A, Leahy-Warren P. Neonatal nurses' knowledge and beliefs regarding kangaroo care with preterm infants in an Irish neonatal unit. *Journal of Neonatal Nursing*. 2010;16(5):221-228.
- Bergh AM, Davy K, Van Rooyen E. Mother and Child Health the neonatal nurse's role in kangaroo mother care. *In Professional Nursing Today*. 2011;15(3): 32-37.
- Chwo MJ, Anderson GC, Good M, Dowling DA, Shiau SH, Chu DM. A randomized controlled trial of early kangaroo care for preterm infants: effects on temperature, weight, behavior, and acuity. *The Journal of Nursing Research*. 2002;10(2):129-42.
- Moore ER, Anderson GC, Bergman N, Dowswell T. Early skin-to-skin contact for mothers and their healthy newborn infants. *The Cochrane database of systematic reviews*. 2012 May 16;5:CD003519. doi: 10.1002/14651858.CD003519.pub3.
- Solomons N, Rosant C. Knowledge and attitudes of nursing staff and mothers towards kangaroo mother care in the eastern sub-district of Cape Town. *South African Journal of Clinical Nutrition*. 2012;25(1):33-39.
- Engler AJ, Ludington-Hoe SM, Cusson RM, et al. Kangaroo care: national survey of practice, knowledge, barriers, and perceptions. *The American Journal of Maternal Child Nursing*. 2002; 27(3): 146-153.
- Nolan A, Lawrence C. A pilot study of a nursing intervention protocol to minimize maternal-infant separation after cesarean birth. *Journal of Obstetric, Gynecologic, and Neonatal Nursing*. 2009;38(4):430-442.
- Byaruhanga R, Bergstrom A, Okong P. Neonatal Hypothermia in Uganda: Prevalence and risk factors. *Journal of Tropical Pediatrics*. 2005; 51: 212-215.
- Ludington-Hoe SM, Lewis T, Cong XO, Anderson L. Breast-infant temperature with twins during shared kangaroo care. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*. 2006; 35(2): 223-31.
- Hunt F. The importance of Kangaroo Care on infant oxygen saturation levels and bonding. *Journal of Neonatal Nursing*. 2008;14(2):47-51.
- Feldman R, Weller A, Sirota L, Eidelman AI. Skin-to-skin contact (Kangaroo Care) promotes self-regulation in premature infants: sleep-wake cyclicality, arousal modulation, sustained exploration. *Developmental Psychology*. 2002; 38(2):194-207.
- Doyle LW. Kangaroo mother care. *Lancet*. 1997; 350(9093): 1721-1722.
- Ramanathan K, Paul VK, Deorari AK, Taneja U, George G. Kangaroo mother care in very low birth weight infants. *Indian Journal of Pediatrics*. 2001;68(11): 1019-1023.
- Moore ER, Anderson GC. Randomized controlled trial of very early mother-infant skin-to-skin contact and breastfeeding status. *Journal of Midwifery & Women's Health*. 2007; 52(2): 116-125.
- Walters MW, Boggs KM, Ludington-Hoe S, Price KM, Morrison B. Kangaroo care at birth for full term infants: A pilot study. *The American Journal of Maternal Child Nursing*. 2007;32(6): 375-381.
- Mizuno K, Mizuno N, Shinohara T, Noda M. Mother-infant skin-to-skin contact after delivery results in early recognition of own mother's milk odor. *Acta Paediatrica*. 2004; 93(12): 1640-1645.
- Suman RP, Udani R, Nanavati R. Kangaroo mother care for low birth weight infants: a randomized controlled trial. *Indian Pediatrics*. 2008;45(1):17-23.
- Nyqvist KH, Anderson GC, Bergman N et al. Towards universal kangaroo mother care: recommendations and report from the first European conference and seventh international workshop on kangaroo mother care. *Acta Paediatrica*. 2010; 99(6): 820-826.
- Feldman R, Weller A, Sirota L, Eidelman AI. Testing a family intervention hypothesis: the contribution of mother-infant skin-to-skin contact (kangaroo care) to family interaction, proximity and touch. *Journal of Family Psychology*. 2003;17(1):94-107.
- Carfoot S, Williamson P, Dickson R. A randomized controlled trial in the North of England examining the effects of skin-to-skin care on breast feeding. *Midwifery*. 2005;21(1):71-79
- Gouchon S, Gregori D, Picotto A, Patrucco G, Nangeroni M, Di Giulio P. Skin-to-skin contact after cesarean delivery: an experimental study. *Nursing Research*. 2010; 59(2): 78-84.
- De Alencar AE, Arraes LC, de Albuquerque EC, Alves JG. Effect of kangaroo mother care on postpartum depression. *Journal of Tropical Pediatrics*. 2009;55(1):36-38.
- DiMenna L. Considerations for implementation of a neonatal kangaroo care protocol. *Neonatal Network*. 2006; 25(6): 405-12.
- Mallet I, Bomy H, Govaert N et al. Skin to skin contact in neonatal care: knowledge and expectations of health professionals in 2 neonatal intensive care units. *Archives de Pediatrie*. 2007;14(7): 881-886.
- Franck LS, Bernal H, Gale G. Infant holding policies and practices in neonatal units. *Neonatal Network*. 2002; 21(2): 13-20.
- Dutcher J. Nursing attitudes about Kangaroo Care in the United States. Abstract presented at the National Association of Neonatal Nurses' Annual Meeting, Nashville TN. Sept 15-17, 1996.
- Kadam S, Binoy S, Kanbur W, Mondkar JA, Fernandez A. Feasibility of kangaroo mother care in Mumbai. *Indian Journal of Pediatrics*. 2005; 72(1): 35-38.